

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marek Zająkła**

Warszawa, dnia 29 kwietnia 2011 r.

**Pan
Marek Sawicki
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

KSR-4100-03-01/2011
P/10/116

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zwanym dalej „Ministerstwem” lub „MRiRW”, kontrolę w zakresie wykonania budżetu państwa w 2010 r. w częściach: 32 - Rolnictwo, 33 - Rozwój wsi, 35 - Rynki rolne i 62 - Rybołówstwo.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 1 kwietnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

- 1. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2010 r. budżetu w częściach: 32 - Rolnictwo, 33 - Rozwój wsi, 35 - Rynki rolne, a w części 62 - Rybołówstwo - pozytywnie z zastrzeżeniami.**

Plan i realizacja dochodów

Plan dochodów budżetowych na 2010 r. w częściach: 32, 33, 35 i 62 został określony zgodnie z *ustawą budżetową na rok 2010* z dnia 22 stycznia 2010 r.¹ w łącznej wysokości 820.786 tys. zł i został wykonany w kwocie 824.720,5 tys. zł (tj. w 100,5% dochodów planowanych).

Plan dochodów budżetowych na 2010 r. w części 32 - Rolnictwo został ustalony zgodnie z ustawą budżetową w wysokości 19.927,0 tys. zł.

Zrealizowane dochody wyniosły 23.654,0 tys. zł i były wyższe o 18,7% od planu i wyższe o 2,6% od wykonania w 2009 r. wynoszącego 23.058,2 tys. zł.

¹ Dz. U. Nr 19, poz. 102.

Uzyskanie ponadplanowych dochodów w części 32 – Rolnictwo, spowodowane było głównie wyższymi wpływami z tytułu opłat rejestracyjnych, opłat za ochronę wyłącznego prawa do odmian roślin uprawnych, wpłaty środków ze zlikwidowanego w 2010 r. gospodarstwa pomocniczego MRiRW oraz wpływów uzyskanych przez szkoły rolnicze, nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Stan należności pozostałych do zapłaty w części 32 - Rolnictwo² na koniec 2010 r. wyniósł 2.807,3 tys. zł (w tym zaległości stanowiły 2.564,5 tys. zł³) i był niższy o 3,5% (o 102,4 tys. zł) od stanu należności na koniec 2009 r., wynoszącego 2.909,7 tys. zł.

Plan dochodów budżetowych na 2010 r. w części 33 - Rozwój wsi, został ustalony zgodnie z ustawą budżetową w kwocie 721.020,0 tys. zł.

Zrealizowane dochody wyniosły 728.611,8 tys. zł i były wyższe o 1,1% od planu oraz niższe o 13,1% od wykonania w 2009 r., wynoszącego 838.056,9 tys. zł.

Nieplanowane dochody w tej części w wysokości 23.117,7 tys. zł uzyskano ze zwrotów od beneficjentów dotacji oraz płatności pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) 2007-2013⁴, Sektorowego Programu Operacyjnego „*Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich*” oraz Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004-2006. Uzyskanie niższych dochodów w porównaniu do dochodów w 2009 r. spowodowane było głównie niższą o 118.946,7 tys. zł, od przewidywanej, kwotą dochodów przekazaną w 2010 r. przez Agencję Nieruchomości Rolnych z gospodarowania mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Na koniec 2010 r., w części 33 - Rozwój wsi, należności pozostałe do zapłaty, które w całości były zaległościami, wyniosły 3,6 tys. zł i były niższe o 3,6 tys. zł od stanu należności na koniec 2009 r., wynoszącego 7,2 tys. zł.

Plan dochodów budżetowych na 2010 r. w części 35 - Rynki rolne, został ustalony zgodnie z ustawą budżetową w wysokości 79.572,0 tys. zł.

Zrealizowane dochody wyniosły 71.828,2 tys. zł i były niższe o 9,7% od planu oraz blisko 11-krotnie niższe od wykonania w 2009 r., wynoszącego 785.150,9 tys. zł.

Niepełne wykonanie dochodów zaplanowanych na 2010 r. wynikało głównie z niższych niż planowano opłat produkcyjnych wnoszonych przez producentów cukru i izoglukozy. Wykonanie niższych dochodów w porównaniu do dochodów uzyskanych w tej części w 2009 r. było skutkiem zaprzestania pobierania tymczasowej składki restrukturyzacyjnej związanej z reformą rynku cukru⁵.

² Po uwzględnieniu korekty sprawozdania Rb-27 z dnia 29 marca 2011 r.

³ Główną pozycję stanowiła należność dla budżetu państwa w kwocie 1.993,2 tys. zł, związana z wyrokiem Sądu Rejonowego w Chrzanowie z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie wyłudzenia w latach 2000-2003 dotacji do nawozów wapniowo-magnezowych w kwocie 1.973 tys. zł. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi Południe, pismem z dnia 16 marca 2010 r. powiadomił Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o wszczęciu egzekucji tej kwoty.

⁴ Tekst ujednoczony zawierający zmiany zatwierdzone przez Komisję Europejską w dniu 9 września 2010 r., obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 października 2010 r. w sprawie zmiany PROW na lata 2007-2013 (M.P. Nr 69, poz. 861).

⁵ Stosownie do rozporządzenia Rady (WE) Nr 320/2006 z dnia 20 lutego 2006 r. ustanawiającego tymczasowy system restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego we Wspólnocie i zmieniające rozporządzenie (WE) Nr 1290/2005 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej (Dz. U. UE L 58 z dnia 28 lutego 2006 r., s. 42 ze zm.).

Na koniec 2010 r. stan należności pozostałych do zapłaty w części 35 - Rynki rolne, wyniósł 41,9 tys. zł i w stosunku do stanu należności na koniec 2009 r. był niższy o 11,6 tys. zł, (o 21,7%). Zaległości na koniec 2010 r. wyniosły 28,1 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2009 r. były niższe o 9,8 tys. zł, tj. o 25,9%.

Plan dochodów budżetowych na 2010 r. w części 62 – Rybołówstwo, został ustalony zgodnie z ustawą budżetową w kwocie 267,0 tys. zł.

Zrealizowane dochody wyniosły 626,5 tys. zł i były blisko 2,5-krotnie wyższe od dochodów zaplanowanych i około 4-krotnie niższe od dochodów uzyskanych w 2009 r., w wysokości 2.659,3 tys. zł.

W 2010 r. ponadplanowe dochody w kwocie 359,5 tys. zł uzyskano głównie z tytułu większej liczby kar nałożonych na osoby fizyczne przez Okręgowe Inspektoraty Rybołówstwa Morskiego w Gdyni i w Słupsku oraz w wyniku zwrotów dotacji oraz płatności przez beneficjentów, dokonanych w ramach realizacji Programu Operacyjnego *Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013* [PO „Zrównoważony rozwój (...)”]⁶.

Na koniec 2010 r. stan należności pozostałych do zapłaty w części 62 – Rybołówstwo, wyniósł 36,3 tys. zł i w stosunku do stanu należności na koniec 2009 r. był wyższy o 9,2 tys. zł (o 33,9%). Zaległości na koniec 2010 r. wyniosły 34,2 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2009 r. były wyższe o 7,1 tys. zł (o 26,2%). Zaległości te dotyczyły niezapłaconych kar administracyjnych, nałożonych przez inspektoraty rybołówstwa morskiego.

Plan i realizacja wydatków budżetu środków krajowych

Plan wydatków budżetowych na 2010 r. w częściach: 32, 33, 35 i 62, określony ustawą budżetową, wyniósł 5.824.467 tys. zł. W trakcie 2010 r. plan wydatków budżetowych został zwiększony decyzjami Ministra Finansów o 3.544.700,7 tys. zł (o 60,9%) do 9.369.167,7 tys. zł. Zrealizowane wydatki ogółem w 2010 r. wyniosły 9.251.700,1 tys. zł, tj. 98,7% wydatków planowanych. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniach od 1 do 31 grudnia 2010 r. dokonał blokad wydatków na łączną kwotę 98.879,7 tys. zł. Zwrócone do MRiRW środki w wysokości 17.313,2 tys. zł i zostały przekazane do budżetu państwa.

Zrealizowane w 2010 r. wydatki budżetowe w części 32 – Rolnictwo, wyniosły 698.545,1 tys. zł i były niższe o 21.675,6 tys. zł (o 3,1%) od planu po zmianach i o 3,2% od wykonania 2009 r.

Przyczyną niepełnej realizacji wydatków w tej części budżetowej było głównie niewykonanie wydatków:

- w rozdziale 01026 - Dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich - o 11.791,3 tys. zł (o 12,2%), z powodu m.in. odstąpienia lub wypowiedzenia umów ubezpieczeń;

⁶ Obwieszczenie Ministra RiRW z dnia 7 lipca 2009 r., w sprawie Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” (M.P. Nr 51, poz. 739).

- w rozdziale 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej - o 4.950,3 tys. zł (o 5,6%), związane z niepełnym uruchomieniem działań w ramach pomocy technicznej PROW 2007-2013;
- w rozdziale 01095 - Pozostała działalność - o 2.287,2 tys. zł (o 1,9%), m.in. w wyniku oszczędności przy realizacji programów wieloletnich;
- w rozdziale 80130 - Szkoły zawodowe - o 1.264,9 tys. zł (o 0,9%), związane z późnym uruchomieniem środków rezerwy celowej i niekorzystnymi warunkami pogodowymi uniemożliwiającymi wykonanie prac budowlanych.

Zobowiązania w części 32 – Rolnictwo, na koniec 2010 r. wyniosły 22.922,2 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2009 r. były wyższe o 2.683,4 tys. zł (o 13,3%). Zobowiązania dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego w kwocie 11.611,2 tys. zł oraz składek do organizacji międzynarodowych w wysokości 5.253,6 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w 17 szkołach rolniczych nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na koniec 2010 r. przekroczony został plan wydatków o 948,4 tys. zł, w tym wydatków na wynagrodzenia o 945,8 tys. zł.⁷ Przekroczeń planu wydatków na wynagrodzenia dokonano w 14 szkołach, z tego: w rozdziale 80130 - Szkoły zawodowe, na kwotę 834,9 tys. zł oraz w rozdziale 85410 - Internaty i bursy szkolne, w wysokości 110,9 tys. zł⁸. Przekroczenie planu wynagrodzeń osobowych w szkołach rolniczych było także stwierdzone podczas kontroli wykonania budżetu państwa w 2009 r. Przekroczenia planów wydatków na wynagrodzenia w 2010 r. spowodowane były zbyt niskim limitem wydatków na ten cel, przyznanym przez Ministra Finansów⁹.

Przeciętne zatrudnienie w części 32 - Rolnictwo, w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 3.650 etatów i było niższe w stosunku do planu po zmianach o 623 etaty (o 14,6%). W porównaniu do 2009 r. było wyższe o 16 etatów (o 0,5%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1. pełnozatrudnionego wyniosło 4.139 zł i było wyższe o 4,0% w porównaniu do 2009 r.

W 2010 r. wydatki budżetowe w części 33 - Rozwój wsi, wyniosły 7.496.648,6 tys. zł i zostały wykonane w 98,9% wydatków określonych w planie po zmianach w wysokości 7.579.457,4 tys. zł. Wydatki w tej części stanowiły 55,2% wydatków wykonanych na koniec 2009 r.¹⁰ Niewykonanie wydatków w łącznej wysokości 82.808,8 tys. zł było spowodowane głównie zmianą zakresu zadań w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) na 2010 r. i pozostawieniem do dyspozycji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wygenerowanych wolnych środków zaplanowanych m.in. na modyfikację systemów i zakupy sprzętu informatycznego.

Zobowiązania w części 33 - Rozwój wsi, na koniec 2010 r. wyniosły 739,5 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2009 r. były wyższe o 3,5 tys. zł.

⁷ Pozostałe przekroczenia planu wydatków w łącznej kwocie 2,6 tys. zł dotyczyły innych wydatków bieżących.

⁸ Przekroczenia planu wydatków stwierdzono także w §4110 - o 1,5 tys. zł, §4120 - o 0,3 tys. zł.

⁹ Na etapie planowania budżetu państwa na 2010 r., w piśmie z 17 sierpnia 2009 r., Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi informował Ministra Finansów o niedoborach środków na wynagrodzenia osobowe w szkołach rolniczych. Wskazał jednocześnie jako przyczynę niedoborów, m.in. przyznanie zbyt małych środków dla nowo przejętych przez MRiRW - z dniem 1 stycznia 2009 r. - 7 szkół rolniczych.

¹⁰ W wydatkach 2009 r. w części 33 - Rozwój wsi, uwzględniona została kwota 7.684.496,7 tys. zł na spłatę pożyczki zaciągniętej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na prefinansowanie zadań Wspólnej Polityki Rolnej (na podstawie danych z kontroli wykonania budżetu państwa za 2009 r.).

Przeciętne zatrudnienie w części 33 - Rozwój wsi, w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 105 etatów i było niższe w stosunku do planu po zmianach o 76 etatów (o 42,0%), a w porównaniu do 2009 r. było niższe o 3 etaty, tj. o 2,7%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1. pełnozatrudnionego wyniosło 7.407 zł i było wyższe o 4,9% w porównaniu do 2009 r.

Zrealizowane w 2010 r. wydatki budżetowe w części 35 - Rynki rolne, wyniosły 909.308,4 tys. zł i były niższe o 0,8% od planu po zmianach w wysokości 916.817,7 tys. zł. Wydatki w tej części stanowiły 39,8% wydatków wykonanych w 2009 r.¹¹

Zobowiązania w części 35 - Rynki rolne, na koniec 2010 r. wyniosły 1.193,9 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2009 r. były niższe o 28,5 tys. zł, tj. o 2,3%.

Przeciętne zatrudnienie w części 35 - Rynki rolne, w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 244 etaty i było niższe w stosunku do planu po zmianach o 55 etatów (o 18,4%). W porównaniu do 2009 r. było wyższe o 4 etaty, tj. o 1,6%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1. pełnozatrudnionego wyniosło 5.217 zł i było wyższe o 3,5% w porównaniu do 2009 r.

Zrealizowane w 2010 r. wydatki budżetowe w części 62 – Rybołówstwo, wyniosły 147.198 tys. zł i były niższe o 3,6% od planu po zmianach (152.671,9 tys. zł) i niższe o 25,0% od wykonania 2009 r.

Zobowiązania w części 62 - Rybołówstwo na koniec 2010 r. wyniosły 1.235,5 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2009 r. były wyższe o 23,4 tys. zł, tj. o 1,9%.

Przeciętne zatrudnienie w części 62 - Rybołówstwo, w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 205 etatów i było niższe w stosunku do planu po zmianach o 28 etatów (o 12,0%). W porównaniu do 2009 r. było wyższe o 10 etatów, tj. o 5,1%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1. pełnozatrudnionego wyniosło 5.943 zł i było wyższe o 4,7% w porównaniu do 2009 r.

We wszystkich częściach budżetowych, których dysponentem jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, nie wystąpiły zobowiązania wymagalne na koniec 2010 r.

Plan i realizacja budżetu środków europejskich¹²

Plan dochodów określony w załączniku 3 do ustawy budżetowej¹³ w łącznej wysokości 17.936.118 tys. zł został wykonany w kwocie 13.830.090,7 tys. zł (77,1%). Powodem niewykonania planowanych dochodów było m.in. niższe od zakładanego wykorzystanie środków na PROW 2007-2013 oraz na interwencję rynkową, a także późne zatwierdzenie (3 grudnia 2010 r.) przez Komisję Europejską *Opisu Systemu Zarządzania i Kontroli*, co warunkowało uzyskanie zwrotu środków finansowych.

Plan wydatków budżetu środków europejskich na 2010 r., w częściach, których dysponentem jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, ustalony w załączniku 4 do ustawy budżetowej, wyniósł 15.993.415 tys. zł. W trakcie 2010 r. plan ten został zwiększony decyzjami Ministra Finansów o 1.829.225 tys. zł (o 11,4%) do 17.822.640 tys. zł. Zrealizowane wydatki

¹¹ W wydatkach 2009 r. w części 35 - Rynki rolne, uwzględniona została kwota 1.606.639,6 tys. zł na spłatę pożyczki zaciągniętej przez Agencję Rynku Rolnego na prefinansowanie zadań WPR (na podstawie danych z kontroli wykonania budżetu państwa za 2009 r.).

¹² Dane liczbowe zaprezentowane na podstawie sprawozdań i informacji za 2010 r., wg stanu na dzień 21 marca 2011 r.

¹³ Plan dochodów dla PO „Zrównoważony rozwój (...)” i Wspólnej Polityki Rolnej ustalony w części 87 - Dochody budżetu środków europejskich.

budżetowe ogółem w 2010 r. wyniosły 14.461.988,2 tys. zł (81,1% planowanych wydatków). Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 22 grudnia 2010 r., w części 35 - Rynki rolne, dokonał blokady wydatków środków europejskich na kwotę 493.518 tys. zł. Zwrócone środki w wysokości 901,6 tys. zł zostały przekazane do budżetu państwa.

Zrealizowane w 2010 r. wydatki budżetu środków europejskich w części 32 – Rolnictwo, wyniosły 664,5 tys. zł i w stosunku do planu po zmianach wynoszącego 828,8 tys. zł były niższe o 164,3 tys. zł (o 19,8%).

Przyczyną niepełnej realizacji wydatków w tej części budżetowej było złożenie przez Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego (ZSCKR) w Nowosielcach wniosku do MRiRW o zmianę planu wydatków po 16 grudnia 2010 r., tj. po terminie umożliwiającym dokonanie takiej zmiany, i w konsekwencji niewykorzystanie uruchomionej rezerwy celowej na realizowany przez ZSCKR w Nowosielcach projekt w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W 2010 roku wydatki budżetu środków europejskich w części 33 - Rozwój wsi wyniosły 13.641.281 tys. zł i zostały wykonane w 82,6% kwoty planowanej w wysokości 16.507.234 tys. zł.

Niewykorzystanie środków w rozdziale 01027 - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na Wspólną Politykę Rolną w wysokości 2.207.828 tys. zł spowodowane było brakiem środków na współfinansowanie krajowe płatności uzupełniających (wydatkowanych łącznie ze środkami europejskimi), a niewykorzystanie 658.125 tys. zł (w ramach PROW 2007-2013) spowodowane było opóźnieniami w składaniu wniosków o płatność przez beneficjentów.

Zrealizowane wydatki budżetu środków europejskich w 2010 r. w części 35 - Rynki rolne, wyniosły 509.285,2 tys. zł i stanowiły 50,8% planu po zmianach w kwocie 1.003.003 tys. zł.

Przyczyną niepełnej realizacji wydatków w tej części budżetowej był niższy od zakładanego poziom interwencji na rynkach rolnych oraz zmiany zasad programu *Pomoc dla najuboższych*.

Wydatki budżetu środków europejskich w części 62 – Rybołówstwo, wyniosły 310.757,5 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach w wysokości 311.574,2 tys. zł.

Wykorzystanie środków publicznych na realizację programów perspektywy finansowej 2007-2013

Łączny limit wkładu publicznego w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej¹⁴ wykonany został w wysokości 20.525.606 tys. zł, tj. 82,1% kwot planowanych w ustawie budżetowej (24.996.708 tys. zł), z tego wkład środków europejskich wykonano w 76,9% (14.419.661,8 tys. zł), a wkład budżetu państwa w 97,9% (6.105.944,2 tys. zł).

Kwota zadeklarowanych wydatków przez ARiMR w ramach PROW 2007-2013, poniesionych na dzień 31 grudnia 2010 r., wyniosła 3.820.497,3 tys. euro, co stanowiło 28,5% limitu środków UE (13.398.929 tys. euro). Uwzględniając otrzymaną zaliczkę

¹⁴ Określony w zał. 16 do ustawy budżetowej na 2010 r.

z Komisji Europejskiej (KE) w kwocie 937.925 tys. euro, wykorzystanie alokacji 2007-2013 wyniosło 4.758.422,3 tys. euro, tj. 35,5% ww. limitu środków¹⁵. Kwota zrefundowana przez KE na koniec 2010 r. wyniosła 3.318.571,8 tys. euro, co stanowiło 24,8% przyznanego limitu środków UE.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r.¹⁶ kwota pomocy, o którą wnioskowali beneficjenci PROW 2007-2013, wyniosła 58.267.495,1 tys. zł, a kwota wynikająca z zawartych umów i wydanych decyzji 40.447.263,7 tys. zł, tj. odpowiednio 83,6% i 58,1% alokacji wkładu publicznego 2007-2013 w wysokości 69.669.896 tys. zł¹⁷.

Wykonanie limitu wydatków na PO „Zrównoważony rozwój (...)” w 2010 r.¹⁸ wyniosło ogółem 433.072,2 tys. zł (80,6% środków zaplanowanych w ustawie budżetowej w wysokości 537.615 tys. zł), z tego: środki europejskie - 324.622,9 tys. zł (80,5% z zaplanowanych w ustawie budżetowej 403.369 tys. zł) oraz środki budżetu państwa - 108.449,3 tys. zł (80,8% ze 134.246 tys. zł uwzględnionych w ustawie budżetowej). Wykonanie limitu wydatków na ww. poziomach było związane m.in. z brakiem naboru wniosków o dofinansowanie w ramach pomocy technicznej.

Wartość podpisanych umów/wydanych decyzji ogółem - od początku realizacji PO „Zrównoważony rozwój (...)” do 31 grudnia 2010 r. - wyniosła 1.325.439,8 tys. zł (z czego: wkład UE - 994.080 tys. zł, wkład krajowy - 331.359,8 tys. zł), co stanowiło 33,1% kwoty limitów wkładu publicznego na lata 2007-2013¹⁹.

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do realizacji budżetu w zakresie:

- planowania i gromadzenia dochodów budżetowych i terminowości ich przekazywania na rachunek budżetu państwa;
- zawierania umów na wykonanie zadań finansowanych z dotacji budżetowych, z uwzględnieniem zabezpieczenia interesów skarbu państwa oraz terminowości dokonywania zwrotów dotacji;
- zawierania umów, realizacji i rozliczania programów wieloletnich;
- dokonywania przez MRiRW płatności składek należnych Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

2. Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie skuteczność funkcjonowania procedur kontroli finansowej, poprawność dowodów i zapisów księgowych oraz zgodność i wiarygodność ksiąg rachunkowych w Ministerstwie - dysponencie III stopnia.

Kontrola wykazała, że stosowany w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi system rachunkowości był zgodny z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

¹⁵ Limit środków PROW 2007-2013, zgodnie z tabelą finansową, na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniósł 17.417.474 tys. euro, w tym wkład UE 13.398.929 tys. euro.

¹⁶ W oparciu o prognozy ARiMR wyliczone do 2015 r.

¹⁷ Alokacja wkładu publicznego PROW 2007-2013 w wysokości 17.417.474 tys. euro przeliczona po kursie 4 zł za 1 euro.

¹⁸ Określonego w zał. 16 do ustawy budżetowej na rok 2010.

¹⁹ Limit zobowiązań, dla okresu 2007-2013 został określony (w załączniku 16 do ustawy budżetowej) na kwotę 4.000.315 tys. zł, z czego 3.000.236 tys. zł stanowiły środki UE, a 1.000.079 tys. zł środki budżetu państwa.

Szczegółowe badanie w zakresie poprawności i rzetelności ksiąg rachunkowych, przeprowadzone metodą monetarną (MUS)²⁰ na próbie 29 dowodów o wartości 12.377,7 tys. zł, nie wykazało nieprawidłowości.

W Biurze Administracyjno-Budżetowym MRiRW zatwierdzanie zapisów księgowych odbywało się na bieżąco, a zamykanie miesięcy księgowych następowało przed sporządzeniem sprawozdań.

3. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do procesu likwidacji Zakładu Obsługi Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz przejęcia przez MRiRW realizowanych przez niego zadań.

Likwidację Zakładu Obsługi MRiRW zakończono stosownie do terminu określonego w art. 87 ust. 1 pkt 1 ustawy dnia 27 sierpnia 2009 r. - *Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych*²¹. Zgodnie z art. 89 ust. 4 tej ustawy, składniki majątkowe zlikwidowanego gospodarstwa zostały przekazane do Biura Administracyjno - Budżetowego. O likwidacji Zakładu powiadomiono Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Główny Urząd Statystyczny²².

4. Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Ministerstwo jednostkowe i łączne sprawozdania budżetowe, w zakresie budżetu środków krajowych: roczne Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28 Programy WPR oraz kwartalne Rb-N i Rb-Z za 2010 r. oraz w zakresie budżetu środków europejskich: roczne Rb-28UE WPR za 2010 r.

Kontrola wykazała, że sporządzone przez Ministerstwo sprawozdania budżetowe z wykonania planu dochodów i wydatków oraz stanu należności i zobowiązań przekazują prawdziwy i rzetelny obraz dochodów i wydatków w 2010 r., a także należności i zobowiązań na koniec 2010 r.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie z zastrzeżeniami sporządzone przez Ministerstwo jednostkowe sprawozdania budżetowe Rb-28 Programy i Rb-28UE oraz sporządzone na ich podstawie sprawozdania łączne.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi sprawozdania Rb-28UE i Rb-28 Programy sporządzono niezgodnie z § 5 pkt 4 załącznika nr 38 i załącznikiem nr 14 (kolumna 1 pkt 7) do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej²³. Wydatki wykazane w jednostkowym sprawozdaniu Rb-28 Programy na kwotę 481,8 tys. zł, z przeznaczeniem na Wspólną Politykę Rybacką, zostały ujęte w pozycji nieodpowiadającej rodzajowi wydatków określonych we wzorze tego sprawozdania²⁴.

²⁰ MUS - (Monetary Unit Sampling) - dobór próby na podstawie metody monetarnej.

²¹ Dz. U. Nr 157, poz. 1241 ze zm.

²² Do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zgłoszono zmianę danych identyfikacyjnych płatnika składek. Wystąpiono: do Urzędu Skarbowego o zaprzestanie wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług, do Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych o wykreślenie Zakładu z podmiotów zobowiązanych do dokonywania wpłat oraz do Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie o skreślenie podmiotu z krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej.

²³ Dz. U. Nr 20, poz. 103.

²⁴ Zgodnie ze wzorem sprawozdania Rb-28 Programy, w pozycji „Inne programy” wykazywane są środki, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 6 ufp, a zgodnie z art. 203 ufp są to środki stanowiące dochody jednostek samorządu terytorialnego, przychody innych jednostek sektora finansów publicznych lub jednostek spoza tego sektora, jeżeli jednostki otrzymały te środki bezpośrednio od dawcy środków, chyba że możliwość otrzymania tych środków wynika z umowy międzynarodowej lub porozumienia między organem administracji rządowej a dawcą środków.

Jednostkowe sprawozdanie Rb-28UE za 2010 r. dotyczące kwoty wydatków 2.818,2 tys. zł nie zostało sporządzone przez Ministerstwo na podstawie informacji z Banku Gospodarstwa Krajowego, a na podstawie zapisów ksiąg rachunkowych, dotyczących operacji na rachunku bankowym w Narodowym Banku Polskim.

Powyższe było konsekwencją uruchomienia w 2010 r. przez Ministra Finansów - na wniosek MRiRW, kwoty 2.818,2 tys. zł na finansowanie programu kontroli rybołówstwa w ramach Wspólnej Polityki Rybackiej ze środków Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Kwota ta została przekazana na rachunek MRiRW niezgodnie z trybem przewidzianym w art. 192 ust. 1 i art. 208 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*²⁵ - zwanej dalej ufp oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 22 września 2006 r. *o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej*²⁶, stosownie do których środki europejskie na realizację WPR przekazywane są agencjom płatniczym.

5. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do zorganizowania, przeprowadzenia i rozliczenia inwentaryzacji w 2010 r.

Ministerstwo przestrzegało ustalonych terminów i częstotliwości inwentaryzacji określonych w art. 26 ustawy z 29 września 1994 r. *o rachunkowości*²⁷. Inwentaryzacja przeprowadzona w 2010 r. (w drodze weryfikacji sald) potwierdziła zgodność danych ksiąg rachunkowych z dokumentami źródłowymi.

6. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowych w ramach nadzoru i kontroli.

Podległe jednostki organizacyjne, w lutym 2010 r., stosownie do zapisu art. 146 ust. 1 ufp, zostały terminowo poinformowane o kwotach dochodów i wydatków ze środków budżetu krajowego, w tym wynagrodzeń, przyjętych w ustawie budżetowej.

W 2010 r. Ministerstwo przeprowadziło łącznie 121 kontroli, które dotyczyły m.in.: prawidłowości wykorzystania dotacji; wdrażania działań w ramach programów unijnych; opracowania i realizacji szkolnego planu nadzoru pedagogicznego oraz prawidłowości wydatkowania środków przeznaczonych na wydatki majątkowe. W trakcie 53 kontroli stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości. Zalecenia dotyczące ich usunięcia zawarto w wystąpieniach pokontrolnych.

Biuro Audytu Wewnętrznego zrealizowało w 2010 r. 9 zaplanowanych zadań audytowych i 3 czynności sprawdzające²⁸.

7. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do zaawansowania prac nad wdrożeniem budżetu zadaniowego.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, stosownie do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 maja 2009 r. *w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania*

²⁵ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

²⁶ Dz. U. Nr 187, poz. 1381 ze zm.

²⁷ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

²⁸ W 2010 r. kontynuowane były także 3 zadania audytowe zaplanowane do realizacji w 2009 r. i wstrzymane ze względu na realizację w IV kw. 2009 r., zleconego audytu: *Przygotowanie jednostek sektora finansów publicznych do sprawowania przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w 2011 r.*

materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2010²⁹, terminowo przekazał do Ministerstwa Finansów projekt budżetu zadaniowego, określając wydatki dla części 32 - Rolnictwo, 33 - Rozwój wsi, 35 - Rynki rolne i 62 - Rybołówstwo w ramach sześciu funkcji państwa. Ponadto, stosownie do ww. rozporządzenia, 5 zadań zostało określonych jako zadania priorytetowe. Mierniki przyjęte dla określenia ich realizacji charakteryzowały specyfikę i umożliwiały ciągłość pomiarów przedmiotu zadania.

Kontrola wykazała, że zaplanowana wartość miernika, przyjęta dla określenia stopnia realizacji celów podzadania „Pomoc krajowa”³⁰ (w części 35 - Rynki rolne), została osiągnięta.

* * *

Przedstawiając Panu Ministrowi powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań w celu dostosowania trybu finansowania zadań Wspólnej Polityki Rybackiej do przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o przedstawienie, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli.

²⁹ Dz. U. Nr 80, poz. 673 ze zm.

³⁰ W ramach zadania priorytetowego nr 21.7 - *Realizacja Wspólnej Polityki Rolnej oraz pomocy krajowej*. W 2010 r. na realizację podzadania „Pomoc krajowa” (w części 35) wydatkowano 199.584,3 tys. zł. Wartość przyjętego miernika dla tego podzadania, tj. *Liczba uczniów korzystających z dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych* wyniosła 1.689.828 (99,4% zakładanego poziomu miernika w 2010 r.).